

dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot af Riksdagen, som icke i rätt tid vid densamma sig inställer, skall för hvarje dag han uteblifver vara förlustig tio riksdaler af arvodet.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1873.

Nils Hansson
från Christianstads län.

N:o 73.

Af Herr L. J. Svensson: Om skjutsningsväsendets ordnande.

Sedan öfver 50 år tillbaka hafva nästan vid hvarje riksdag motioner blifvit väckta om lättnader i skjutsningstungan eller dess fullständiga afskaffande från jordbruket. Detta är äfven naturligt, emedan af alla de många på jorden hvilande besvär skjutsningsskyldigheten torde vara den mest orimliga. Och densamma har dessutom genom inträdda förändrade tidsförhållanden numera på många eller de flesta ställen blifvit ett i hög grad förhatligt onus för jordbrukaren.

Vill man betrakta denna fråga från en oförvillad synpunkt, så är den redan fullständigt utredd och utaf särdeles enkel beskaffenhet, så att för dess lösande behöfvas hvarken komitéer eller vidlyftiga utredningar. Ty den grundsats, som härvid bör följas, är uppenbarligen den, att det blott tillhör staten att ordna det så, att hvar och en, som vill resa, kan komma fort, men att den resande åligger sjelf betala skjutsen, och att priset bör i detta som i andra likartade fall bero ensamt på förhållandet mellan tillgång och efterfrågan, så att den resande ej härvid

skall åtnjuta någon oberättigad förmån. På sådant sätt är, såvidt jag vet, skjutsväsendet ordnad uti alla andra civiliserade länder. Särskildt är sådant förhållandet uti vårt grannland Danmark, så att derstädes utaf länsstyrelserna antagna entreprenörer besörja de resandes fortskaffande efter bestämd, allmänt kungjord taxa. Och vid våra jernvägsstationer är denna princip följd, så att der i allmänhet finnas personer, som åtagit sig att från dessa ställen fortskaffa resande emot pris, fastställda af Konungens Befallningshafvande.

Den enda invändning, som härvid blifvit gjord och hvilken kan förtjena någon uppmärksamhet, är den, att sådana fall möjligen kunde inträffa, att på något visst ställe en entreprenör icke kunde för rimligt pris erhållas. Men det är uppenbart att ett sådant fall endast högst undantagsvis komme att inträffa. Och för ett dylikt undantag böra tusendtals personer icke lida. Erfarenheten har vitsordad, att de höga afgifterna till verkliga eller skenbara entreprenörer mångenstädes varit föranledda af beräkning på delaktighet i statsbidraget, och indragandet af bidragen såväl från staten som från de enskilde skall antagligen, i förening med en större frihet vid val af plats för skjutsstation, framkalla en spekulation, som finner sitt eget intresse fordra, att legan ej blir för de resande alldeles afskräckande. Och om det äfven fortfarande, liksom hittills, skulle visa sig omöjligt att förebygga hvarje olägenhet, så berättigar detta oss dock icke att bibehålla en uppenbar och erkänd samt för jordbrukets utveckling mycket skadlig orättvisa.

De förespeglingar, som blifvit gjorda om jernvägarnes framtida verkningar till skjutsbördans aflyftande, äro icke egnade att lugna den skjutsskyldige, utan utgöra mera en påminnelse om den särskilda orättvisa, som eger rum mot *de* skjutsskyldige, som icke bo i närheten af jernvägarne. Och det är tydligt att många delar af vårt land finnas, hvilka aldrig kunna erhålla hvarken jernvägar eller vattenkommunikationer.

Genom skjutsningsskyldighetens afskaffande kommer staten icke att drabbas utaf någon förlust.

Hufvudsakligen i enlighet med dessa grundsatser väcktes vid sista riksdagen inom denna Kammare utaf herr Ehrenborg förslag derom:

A) att gästgifveri-, håll- och reservskjutsningsskyldigheten, så på landet som i städerna utom Stockholm, skulle upphöra vid den tid, Kongl. Maj:t kunde finna godt bestämma, utan annat undantag än det tillfälliga som kunde blifva en följd af nästa punkt;

B) att vid samma tid skulle, der så kunde beredas, skjutsentreprenad med bidrag af skjutslaget upphöra; för hvilket ändamål det skulle stå entreprenören fritt att inom viss lämplig tid hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uppsäga kontraktet. I det fall att ändock sådant entreprenadaftal varade utöfver den tid, som i punkten A vore afsedd, skulle staten betala skjutslagets genom aftal bestämda afgift till entreprenören. De inom skjutslaget, hvilka förbehållit sig att sjelfva skjutsa,

skulle fullgöra detta sitt åliggande, och borde på Kongl. Maj:ts pröfning för hvarje särskildt fall bero, huruvida bidrag af allmänna medel måtte dem beviljas;

C) att den i A omförmälda skjutsningssskyldighet öfvertoges af viss utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dertill godkänd och för viss tid antagen person, mot lega af den resande till belopp, som, utan att vara på förhand begränsadt, efter hållen entreprenadauktion per häst och per mil fastställdes af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, särskildt för hvarje skjutsstation. Åt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande lemnades den frihet i afseende på val eller flyttning af skjutsstation, utan eller i förening med gästgifverirörelse, som fordrades för framkallande af täflan om skjutsens åtagande;

D) att taxa, utvisande för hvarje station det belopp, hvarmed resande borde betala skjutslega, öfver hela riket kungjordes, innan föreslagna skjutsordningen trädde i verket och sedermera eftersom förändradt förhållande föranledde;

E) att Riksdagen skulle ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett reservationsanslag, att användas för den åsyftade regleringen; samt

F) att Riksdagen anhölle det Kongl. Maj:t täcktes till densamma afgifva den framställning, hvartill detta förslags godkännande kunde föranleda.

Varande af motionären, för den händelse Riksdagen icke funne sig kunna bifalla förestående förslag oförändradt, hemstaldt om godkännande af följande tillägg till punkten C, nemligen:

Der vid entreprenadauktion legan uppginge till så högt belopp, att den ansåges blifva för samfärdseln hinderlig, skulle Kongl. Maj:t ega att på hemstallan af dess Befallningshafvande och efter uppskattning, på sätt lämpligast funnes, tilldela entreprenören det understöd af allmänna medel, hvarigenom legan kunde i motsvarande mån nedsättas.

Stats-Utskottet hemställde i sitt utlåtande N:o 89, att denna motion icke skulle till någon Riksdagens åtgärd föranleda. Men emot detta utlåtande reserverade sig 11 ledamöter, deraf 10 hemställde: "att Riksdagen, jemte anmälan af hvad i ämnet förekommit och med tillkännagifvande af sin åsigt, att gästgifveri-, håll- och reservskjutssskyldigheten bör för såväl stad som land upphöra, måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, efter föregående utredning, om möjligt till nästa Riksdag afgifva nådigt förslag till skjutsningsväsendets fullständiga ordnande på sådant sätt, att jordbruket icke vidare deraf betungas."

I Första Kammaren blef den 13 Maj 1872 Utskottets utlåtande utan öfverläggning bifallet. Men i denna Kammare antogs samma dag reservanternas förslag, utan votering.

Ehuru jag har föga hopp derom, att denna fråga, huru angelägen och rättvis den än må vara, skall vinna bifall inom Första Kammaren förrän tre år här-

efter, då nya val egt rum, anser jag dock att saken äfven vid denna riksdag bör framställas, och får i följd häraf vördsamt föreslå:

att Riksdagen, med tillkännagifvande af sin åsigt, att gästgifveri-, håll- och reservskjutsskyldigheten bör för såväl stad som land upphöra, måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes till nästa Riksdag afgifva nådigt förslag till skjutsningsväsendets fullständiga ordnande på sådant sätt, att jordbruket icke vidare deraf betungas, och att i regeln ingen annan får vidkännas skjutskostnad än den, som vill sig af skjuts begagna.

Om remiss anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1873.

L. J. Svensson.